

LÄSKRAFT Västra Götaland

– reflektioner från ett projekt som under 2007/2008 har fått läsfrämjandestöd från Statens kulturråd

Ill. Andrea Räder

LÄSKRAFT Västra Götaland – vill betona läsningens kraft både för individen och ur ett medborgarperspektiv. Det kraftfulla i att ha **tillgång** till litteratur, ha **förmåga** och att ha **lust** till läsning är en förutsättning för ett bra liv med möjligheter till att aktivt delta i samhällslivet, få en meningsfull skolgång och en god livskvalitet. God läsförmåga ger makt, läsning ger kunskap om livet och läsning ger livet meningsfullhet.

Regionbibliotek Västra Götaland

oktober 2008

Ewa Kollberg

BAKGRUND

Undersökningar visar att intresset för litteratur och den tid vi ägnar åt att läsa böcker till stor del hänger samman med ålder, kön och social bakgrund. Vi vet att tillgång till böcker hemma och föräldrars inställning till litteratur och läsning har betydelse för att barn och ungdomar blir läsare. Hur förhåller sig biblioteken till detta? Politiken upprepar som ett mantra skolans uppdrag Läsa Skriva Räkna – alla barn har rätt till och måste uppnå god läs och skrivförmåga, vilket inte är fallet idag. Hur gör biblioteken synligt att de är utmärkta - för att inte säga omistliga - samarbetspartner för förskola/skola för ökad måluppfyllelse?

Folkbiblioteken erbjuder information, kunskap och upplevelser för alla som hittar dit. De utgör en frizon för barn och unga och erbjuder en mötesplats och upplevelser på deras fritid. Där finns litteraturen/medierna och där finns förmedlarna som ger service åt människor i alla åldrar i olika livssituationer för det livslånga läsandet. Barnen är bibliotekens storkunder men när barnen blir tonåringar försvinner många, särskilt pojkar, som låntagare och läsare.

Vi behöver alltså oförtrutet utveckla bibliotekens egen verksamhet för barn på deras fritid men också fortsatt samverka med förskola/skola. Även höja kompetensen och granska och utveckla våra metoder för hur vi arbetar för att alla barn och unga ska få både lust och förmåga till läsning. Projekt Läs kraft vill bl.a. satsa på att utveckla praktiskt arbete där vuxna och barn tillsammans prövar nya metoder. Det sker bl.a. genom kompetensutveckling för bibliotekarier och pedagoger som ger den lust och förutsättning som behövs för både fördjupning och nytänkande i vardagsarbetet kring litteraturförmedling. Och det livslånga läsandet börjar med de allra yngsta!

NÅGRA TIDIGARE PROJEKT SOM INSPIRERAT

Erfarenheter från tidigare projekt som *Alfons, Ellen, Kotten och alla de andra* och *Leka Språka Lära* visar hur framgångsrikt och med vilka mervärden ett nära och långsiktigt samarbete mellan förskola och bibliotek kan uppnås. Erfarenheter från projekt *2020 Mars Express – barn och ungdomars bibliotek – en framtidsspaning* där barn och unga så tydligt visade vilken självklar potential de utgör vid idégivning och planering av verksamhet och miljö i biblioteken samt vilken resurs vi har av andra yrkeskategorier som vi måste ta vara på för att förnya verksamheten. Projekt *MVG – metoder, visioner, grunder mot en ny litteraturförmedling för barn och unga* visar på vilket stort behov det finns av bred kompetensutveckling för bibliotekarier kring litteraturförmedling i alla dess former. *Tänk dig glädjen att födas rätt in i språket och litteraturen* – om vikten av tidiga insatser och att biblioteken ingår i övriga nationella uppdrag kring föräldrastöd i samverkan med bl.a. primärvården..

VARFÖR LÄSKRAFT?

Flera kommuner i regionen hade tidigare deltagit i olika regionala och/eller egna kommunala läsfrämjande projekt och önskade fortsätta att utveckla detta arbete men behövde externa medel och uppbackning från Regionbiblioteket för att komma vidare. Från Kulturrådets sida såg man hellre större gemensamma projekt under ett ”regionparaply” än många små lokala projekt. Som konsulent med särskilt uppdrag under 2007/2008 kring litteraturförmedling och läsfrämjande för barn och unga använde jag mig av olika strategier för att uppfylla mitt uppdrag. Mycket fortbildning för alla kommuner men också olika projektidéer formulerades där Läs kraft utgjorde ett sådant exempel.

Regionbibliotek Västra Götaland skickade i början av 2007 – innan projektet hade formulerats färdigt och beviljats - ut en förfrågan till Västra Götalands 49 kommuner om det fanns intresse för att tillsammans med oss lyfta frågan om barn och ungas läsning. Det finns hundratals exempel på intressanta kommunala och regionala läsfrämjande projekt i landet som använder olika nyckelord i sina projektnamn som läslust, läsförmåga, läsglädje, läskonster osv. Men läsning utgör också en KRAFT både för individen och ur ett demokratiskt samhällsperspektiv så varför inte kombinera LÄS och KRAFT! En enkel sökning på Google visade att ordet inte tidigare fanns på nätet... Illustratören Andrea Räder ombads associera på ordet Läs kraft för att ta fram en logga och en projektansökan skickades in till Kulturrådet.

MÅLSÄTTNING

Förslag till målsättning var bl.a.

- Utifrån tidigare erfarenhet från olika projekt stärka barnbibliotekariens och bibliotekets roll lokalt i kommunerna och finna nya samarbetspartners och inspiratörer inom andra kulturområden med målet att skapa ökad lust till litteratur och läsning i dess olika former för och med barn och ungdomar.
- Erbjud kompetensutveckling för bibliotekarier och pedagoger i kommunerna som ger dem lust och förutsättningar för både fördjupning och nytänkande i sitt vardagsarbete kring litteraturförmedling på bibliotek, förskola, skola.
- Skapa nya och stödja befintliga nätverk som kopplar samman de läsfrämjande insatser/projekt som pågår och också utnyttja den styrka det ger att vara 15 kommuner som arbetar mot samma mål men prövar olika metoder.
- Erbjud kommunerna ett konsultativt och processtödande arbetssätt där konsulenterna på Regionbiblioteket utgör bollplank för de olika självständiga pågående utvecklingsprojekten i Läs kraftkommunerna.

Ambitionen var också att påverka attityder kring litteratur och läsning samt synliggöra det litteraturförmedlande arbetet som pågår på bibliotek och i förskola/ skola. .

PROJEKTORGANISATION

Femton kommuner - både bibliotek, förskolor och skolor var initiativtagare - anmälde från början aktivt intresse för att bli Läs kraftkommuner. Både bibliotekarier och pedagoger ville på olika sätt utveckla det läsfrämjande arbetet i vardagsarbetet tillsammans med barnen men också få egen påfyllning. Man vill från bibliotekens sida erbjuda barn och unga en kreativ miljö och aktiviteter som inspirerar till läsning, berättande och skrivande på deras fritid men också utveckla former för samverkan med pedagoger alla stadier och kategorier. Pedagogerna vill förnya arbetet med läsning, högläsning, skrivande och hitta nya former för att på olika sätt gestalta läsupplevelser. Man vill också få ökad kunskap om litteratur och nya medier. Målgruppen var både barn och vuxna.

Det fanns en önskan hos samtliga kommuner att utifrån lokala behov och tillsammans med barn och unga få tillgång till andra professioner/inspiratörer som t.ex. dramapedagoger, skådespelare, berättare, filmvetare, författare och illustratörer

Det som skiljer detta regionala projekt från våra tidigare är bl.a. att många kommuner deltagit under samma regionala projektbyggnad men med olika fokus och målgrupper. Projektmedel har inte använts för extern projektledare utan jag har som konsulent och initiativtagare varit ansvarig för att hålla ihop projektet administrativt, haft kontakt med deltagarna och gett förutsättningar och inspiration för arbetet. Ett intressant regionalt arbetssätt – om än inte helt lätt - som kan utvecklas utifrån de erfarenheter Läskraft har gett oss.

Varje kommun definierade ett behov/utvecklingsområde och målgrupp (barn/unga/vuxna) man vill arbeta tillsammans med. På vilket sätt och med vilka samarbets- och resurspersoner ville man arbeta? Vad kunde genomföras med befintliga resurser och vad behöver man för externa medel för att komma vidare? Bibliotekarier och pedagoger arbetade självständigt i projektet och inom ramen för sin ordinarie arbetstid.

I Mölndal höll t.ex. en av förskollärarna samman sina kollegor vid de fem deltagande förskolorna i ett nätverk och fungerade alltså som en betydelsefull inspiratör och lokal projektledare. I varje kommun hade jag i övrigt en eller två bibliotekarier eller pedagoger som kontaktpersoner. Vid ett par tillfällen samlades kontaktpersonerna från de olika projektkommunerna för gemensamt idéutbyte på Regionbiblioteket. Där emellan skedde kontakterna genom många mail- och telefonsamtal mellan konsulent och projektkommuner.

HÄNT I PROJEKTKOMMUNERNA

Projektansökan till Kulturrådet blev beviljad hösten 2007 med 300 000:- (sökta belopp 380 000:-) och kommunerna har under läsåret 2007/2008 på olika sätt utifrån sina förutsättningar arbetat efter projektets intentioner. Förutom de gemensamma mötena för alla under projektåret har vi också arrangerat en större konferens "Läskraft Västra Götaland" i april 2008.

Allmänt

I projektkommunerna har man under läsåret med hjälp av olika inspiratörer och tillsammans med barnen utvecklat berättande, högläsning, boksamtal, skrivande, dramatisering av barnböcker m.m. Man har erbjudit fortbildningsdagar och workshops för bibliotekarier och pedagoger tillsammans. Några kommuner har arbetat med enstaka klasser – andra har haft hundratals barn och ett stort antal pedagoger inblandade.

Med hjälp av projektet har förskolor och skolor fortsatt utvecklingsidéer från tidigare projekt. T.ex. har Mölndals kommun tidigare deltagit i regionalt projekt med mål att utveckla litteraturprofilerade förskolor (Alfons, Ellen, Kotten). Detta mål och arbetssätt har i Läskraft intensifierats och spridits till alla förskolor i Östra Mölndal. Marks kommun har arbetat med Bokteater och att utveckla högläsning, Falköping med specialpedagog och Uddevalla har tillsammans med dramapedagoger från Studie 32 utvecklat dramatiserade bokprat tillsammans med barn för att nämna några exempel.

Projektet har haft deltagare från kommun- och filialbibliotek, förskolor och skolor samt dagbarnvårdare och har direkt berört mycket uppskattningsvis ca 1500 barn och 150/200 vuxna. Projektet har dessutom erbjudit regionala fortbildningsdagar för Västra Götalands övriga intresserade bibliotekarier och pedagoger.

Några kommuner bl.a. Mölndal, Mark och Uddevalla har haft en mer omfattande verksamhet och starkt fokus på projektet och har på ett förtjänstfullt sätt dokumenterat detta. Delar av denna dokumentation citeras här och annat finns på projektets webbsida.

http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Page_59639.aspx

För ytterligare information hör av er till kontaktpersonerna i respektive kommun.

Några exempel från verksamhet i projektkommunerna

SKÖVDE

Södra Ryds bibliotek ligger i en mångkulturell del av **Skövde** och bibliotekarien Lena Wellman ville tillsammans med skolan särskilt fokusera på en sjätteklass där de flesta barnen var ovana läsare. Man ville pröva läsgrupper enligt Listiga Råven och bjöd också in Lisbet Lindvall från Rinkeby som inspiratör för alla lärare på en studiedag. Man satsade även på författarbesök med Lena Lilleste. Läraren gick igenom elevernas läsloggar och konstaterade att under den här läsperioden hade samtliga elever utvecklat sitt språk och skrivande. De två lärare som jobbat med de svagaste tyckte om att få tid att arbeta med en text på djupet så eleverna verkligen förstod vad de läste. Samtliga elever var dessutom positiva vid en utvärdering och ca hälften bad direkt att få läsa fler böcker.

LERUM

Hulanskolan i **Lerum** köpte på inrådan av barnbibliotekarien Lena Klingberg in bilderboken "Jonne kan inte simma" till alla elever i årskurs två. Barnen fick ta hem boken först efter att de tillsammans med sina lärare arbetat utifrån boken och samtliga kunde läsa den. För att ytterligare stimuleras fick lärarna och barnen genom projektet nya passande böcker till sina klassrum. De tre klasserna inbjöds i maj på studiebesök till huvudbibliotekets sagorum. Samtliga barn kunde då läsa och alla lånade flitigt efter bokprat och visning. Läskraftsvykortet delas ut som diplom! I kommunen deltog under projektåret ett mycket stort antal barn i Bokjuryn tack vare barnbibliotekariens inspirerande arbete..

KUNGÄLV

I **Kungälv** var målgruppen dagbarnvårdarna med ca 40 förskolebarn i kommunens invandrartätaste del. Barnbibliotekarie Britt-Marie Ranckens projektidé var att uppmuntra dem att läsa mera för barnen och att aktivt arbeta med bilderböcker. De fick bl.a. workshop med rim- och ramsor med Gertrud Widerberg och föreläsningar med Ulla Rhedin samt flera bokpratstillfällen med barnbibliotekarien. Dagbarnvårdarna fick bokpaket och bokpåsar att arbeta med. Kungälv's stadsbibliotek är integrerat med gymnasiet så bibliotekarien byggde projektarbetet på ett samarbete med barn- och fritidsprogrammet vars elever tog hand om dagbarnen när dagbarnvårdarna fick inspiration och fortbildning kring bilderböcker, rim och ramsor och läsningens betydelse. Det visade sig bli mycket lyckat. Både elever, lärare var väldigt nöjda och villiga att fortsätta detta arbetssätt något som även rektor ställde sig bakom. Under projekttiden har man i denna kommun också haft bok/läsecirklar på två skolor.

MUNKEDAL

Aktiv lärarbibliotekarie Christina Green och barnbibliotekarie Birgitta Karlsson i **Munkedal** har samverkat bl.a. med 4 klasser år 3 och 5 med cirkelläsning och boksamtal. Under vårterminen en fortbildningsdag för alla pedagoger som ett led i Läskraftprojekt som blev mycket uppskattat av kollegorna. Barnbibliotekarien föreläste om 2007 års böcker utifrån en

stor bokutställning i biblioteket, föreläsning kring Britta Stenssons bok *Mellan raderna* och litteraturpedagog Anneli Stenberg inbjöds att berätta om sitt intressanta arbete med lärare och elever i Tanum. Man diskuterade också skolbibliotekets roll och ställning samt aktuell forskning.

MARK

Gudrun Johnsson, lärarbibliotekarie Örbyskolan i **Marks kommun** ville höja statusen på högläsningen, som har fått stryka på foten ganska mycket på senare år, framför allt i skolans år 4-6. Man ville återupprätta lyssnandets konst samtidigt som eleverna fick dela sina läsoplevelser med andra och därefter bearbeta det de har hört på olika sätt. Lärarna fick inspirationsföreläsning genom bibliotekarie och bokpratare Christina Wedenmark som lyfte fram mängder av högläsningförslag. Men hade författarbesök av Niklas Krogh och Torsten Bengtsson samt föreläsningar för pedagogerna med bl.a. Britta Stensson med kollega Eva Josefsson uppmärksammade lärare från Angered Göteborg som redovisar intressant arbetssätt i bl.a. boken *Mellan raderna*. I skolans kvalitetsutvärdering för läsåret omnämndes arbetet bl.a. "Bokkalaset, då många elever fick medverka höll i år en ännu högre kvalitet än tidigare."

I **Mark/Skene** med kombinerat folk/skolbibliotek fick 3 klasser – år 1 och 2 kunde under hösten ta del av inspirerande "Bokteater" tillsammans med sina föräldrar och syskon. Under 3 kvällar mötte man 10 välkända barnboksfigurer - gestaltade av Trollpackorna - 4 amatörspelande lärare och musiker - och syftet var förutom att väcka läslust även att inspirera föräldrarna att läsa högt. En mycket uppskattad satsning där barnbibliotekarien Ann-Britt Backlund också dukat upp mängder av böcker i biblioteket som flitig lånades ut också till mindre läsvana mammor och många pappor.

Fremsta mål i denna kommun har varit att få eleverna att tycka att det är roligt och lustfyllt att läsa. Vårterminen avslutades med ett sagotema Man ville också uppmuntra elevernas egna sagoskrivande. Under våren hade man uppskattade besök i alla åk 2 av Inger Lindahl och Sara Gimbergsson, författare och illustratör som satte tydliga spår hos barnen när de skrev i sina egna händelseböcker. Eleverna i Habyskolan hade under våren tema rymden och läraren vävde in temat i sagorna och eleverna skrev även rymdsagor som sedan ställdes ut i en stor utställning.

Barnbibliotekarien har varit mycket aktiv i samarbetet med många inspirerande boktips under hela projektåret. Projektet dokumenterades och eleverna gjorde flera utställningar i biblioteket. Barnen läste själva, lyssnade på högläsning både i klassrummet och i bibliotekets sagotält samt skrev egna sagor. Som avslutning kom sagoberättaren Monica Eriksson från Ljungby sagomuseum och berättade sagor.

Alla personal på två förskolor som tidigare varit med i Alfons, Ellen, Kotten - projektet fick i september 2008 också inspiration av Lisa Henriksson författare och litteraturpedagog.

FALKÖPING

I Falköping ville barnbibliotekarien Angelica Holm först göra en uppföljning på Boklek för 6 åringarna med satsning på år 1 och 2. Men under projektet har biblioteket arbetat tillsammans med specialpedagog i F-år 4 klasser bl.a. med inspiration från en dramapedagog. Man har arbetat med Sommarläsning och har fortsatt läsa under hösten. Skolan har därefter startat fler läsprojekt då biblioteket blivit mycket mer indraget än tidigare. Boklådor med skönlitterära

titlar och under november bl.a. föreställning med drama/musikpedagog Marita Sonestedt för år 1 och 2. För förskola och skola finns också sagoväskor för utlåning på biblioteket i Falköping. Väskorna innehåller figurer och material till sagor som: *Törnrosa*, *Bockarna Bruse* och *Sagan om den lilla, lilla gumman*.

ÖCKERÖ

Öckerö bibliotek och en skola med förskoleklasser samt år 1 deltog i Läskraft där Britta Stensson och Ewa Josefsson träffade alla lärare på en studiedag. Författaren Kerstin Lundberg Hahn arbetade på ett spännande sätt med Berättarcirklar vid sex tillfällen för både förskoleklass och elever i år 1. Hon höll också en introduktion för berörda lärare. Barnbibliotekarien Birgitta Poleman sammanställde ett stort antal boklådor för klasserna så alla barnen kunde arbeta med Bokjuryn.

MARIESTAD

En lärare som anmält intresse avböjde tyvärr medverkan pga. av tidsbrist. Mariestads stadsbibliotek och barn- och ungdomsbibliotekarie Ragnhild Brandstedt har ett välfungerande samarbete med Familjecentralen Pärlan, samverkar med förskoleklasser genom Bokgåvan till alla 6-åringar samt fördelar Kulturrådets litteraturfrämjandebidrag till kommunens skolor. Bl.a. får skolorna skicka in sina läsfrämjandeplaner till biblioteket och satsar de på författarbesök så är de prioriterade för extra medel. Man arbetar också med ett medvetet jämställdhetsperspektiv för att väcka läslust bland skolelever. Vidare arbetar man med att stärka skolbiblioteken.

MÖLNDAL

Fem förskolor med 20 avdelningar i **Mölndal** har gjort en omfattande dokumentation under projektåret där man också satsat på att Anna Hedlund förskollärare Svejserdalens förskola arbetat ett par timmar i veckan med att hålla ihop projektet för alla förskolorna i området. Rektorererna har varit mycket delaktiga och uppbackande i projektet. Alla enheterna har organiserat ett litterärt nätverk med en representant från varje avdelning. Representanterna har till ansvar att se till att varje enhet utvecklar sitt arbetssätt.

Alla avdelningarna besöker bibliotek eller bokbuss, arbetar med sagan som tema, har organiserade läs/berättarstunder med guldkant och välfungerande läshörnor. Alla avdelningar väljer ett utvecklingsområde som barn och pedagoger vill ägna mera tid till, och lära sig mera om. Det kan handla om berättande där personalen utvecklat sitt kunnande, barn berättar för varandra, berättarpåsar, ljudlekar, bokstavspåsar, rim och ramsor, arbeta med fingerdockor. Man har skrivit sagor tillsammans i små grupper. Någon avdelning har koncentrerat sig på poesi. Man har utvecklat metoder för att göra det skrivna ordet synligt i barnens vardag. Man har också provat att se till att barnen har tillgång till flera böcker med samma titel.

Inspiratörer och föreläsare under projektåret i den här kommunen har bl.a. varit litteraturpedagog Lisa Henriksson, bilderboksforskare Ulla Rhedin och Lena Jonsson och Gunilla Brodin bibliotekarier från stadsbiblioteket. Personal deltog också på två utbildningsdagar i dramatiserat bokprat med skådespelare Peter Amoghli och ett flertal av personalen besökte Akvarellmuseet på Tjörn för att se och höra Ulla Rhedin visa den stora nordiska bilderboksutställningen samt lyssna på föreläsning av Ingvar Lundberg språk/psykologiprofessor. All personal från dessa förskolor inkl rektor deltog också på

konferensen Läskraft Västra Götaland och lyssnade bl.a. på Johan Althoff, Niklas Pramling och Hugo Lagercrantz. Några förskollärare från Mölndal berättade då på konferensen också om sitt Läskraftsarbete under projektåret och visade dokumentation.

TANUM

Sedan många år tillbaka får alla barn mellan två och åtta år i Tanums kommun en bok som present på sin födelsedag. **Födelsedagsböckerna** delas ut i samband med födelsedagsfirandet på förskolan, skolan eller hos dagmammans. Barnbibliotekarien Helena Wirling är också ansvarig för omfattande kulturverksamhet för barn och unga.

Sedan januari 2007 är Anneli Stenberg anställd på heltid som litteraturpedagog i Tanums kommun. Arbetet riktar sig till barn och ungdomar i förskola och skola, i åldern 0 - 18 år. Ett utbud av metoder, övningar och inspirationsmoment inom läs- och skrivområdet erbjuds skolorna. Tillsammans med pedagogerna planeras och genomförs så olika insatser. Insatserna anpassas efter skolornas och klassernas behov och införlivas med undervisningen. Det kan vara bokprat, fördjupning i litterära genrer, kreativt skrivande, lässtrategier, storyline m.m.

Tanum kom in sent i Läskraftprojektet men har deltagit i de flesta inspirationsdagar som erbjudits i projektet. De har också bidragit med intressanta seminarier om sin egna kreativa verksamhet för övriga i projektet samt vid studiedagar i andra projektkommuner.

UDDEVALLA

Projektåret har inneburit extra mycket läsning av skönlitteratur bland ca **320 barn i 14 klasser på 11 skolor i Uddevalla!** Ansvarig var det barnbibliotekarien i Ljungskile, Christina Äng, som tillsammans med många av sina kollegor entusiasmerade pedagogerna under projektåret. Man inledde med en studiedag på Ljungskileskolan med litteraturpedagogen Ing-Marie Holmfeldt som vände sig till alla inblandade lärare och bibliotekarier (ca 45 personer) samt övriga intresserade. Utvärderingen visade att dagen gett inspiration och lust att börja jobba med böcker tillsammans med barnen.

Extra bokinköp gjordes för de litteraturstödspengar som Uddevalla kommun (Stadsbiblioteket) sökt och fått från Kulturrådet. På Ljungskile bibliotek köpte barnbibliotekarien in 7 ex av 12 titlar valda i samråd med lärarna i fyror. Det gick till så att bibliotekarien lämnade ut smakprov på nya böcker som lärarna tittade närmare på och i september beställde bibliotekarien de böcker man enats om, böcker valda med tanke på svårighetsgrad, genus och genre; en spridning.

6 titlar i varje klass presenterades i början höstterminen. Efter läsning i de grupper av elever lärarna satt samman kom barnen till biblioteket för boksamtal eller hade samtal med klassläraren eller resurslärare nära klassrummet. Den första boken alla läste lästes högt i gruppen, alla läste några sidor var. Sen var det fritt fram att själv välja bok och att läsa själv. Byte av böcker mellan klasserna och ny bokpresentation av bibliotekarien i klasserna vid vårterminens början. Sammanlagt 10 boksamtal hölls i biblioteket. Sista klassbesöket i biblioteket hade man bokklotteri med 4 nya böcker till varje klass. Läskraftsvykortet delades ut till alla barn.

Alla grupper i klasserna valde inför Världsbokdagen ut en bok och gjorde affischer kring den — bilder och texter, böcker. Utställningen "öppnades" den 23 april på biblioteket och barnen

bjöds på saft och fruktplock. I maj gjordes en tio-i-topp-lista på läskraftsböckerna. En för 4a, en för 4b. På första plats kom Thomas Hallings Bli ihop — i båda klasserna! I övrigt skilde sig smaken lite grann. Arbetsättet gav bra tillfälle att lära känna eleverna bättre och veta vad de tycker om det lästa och vilka tankar böckerna väcker.

Upprepade besök i 5 klasser av dramapedagoger från Studio 32 som dramatiserade böcker tillsammans med eleverna och flera författarbesök bl.a. Thomas Halling och Lena Lilleste har gett ytterligare inspiration.

Sen tidigare har lärarna bokcirkclar som löper över läsåret. Det här läsåret fanns en där läskraftsböckerna ingick tillsammans med Chambers Böcker inom oss, Stenssons Mellan raderna, Det hänger på språket (red. Louise Bjar) samt Borgströms Den hemliga koden, forskning om läsning. Pedagoger och barn- och skolbibliotekarier har deltagit i flera intressanta fortbildningsdagar som anordnades av Regionbiblioteket.

BORÅS

Flera av Borås kommundelar anmälde snabbt intresse för Läskraft men samtidigt fick Borås strax därefter sin ansökan om medel för ett stort kommunalt projekt beviljad (PLUS Borås) <http://www.boras.se/kultur/stadsbiblioteket/barnungdom/forvuxna/plusborasprojektforbarnochskolbibliotekarier.4.49e6779a1168fd7760e80003714.html>

från Kulturrådet. Regionbibliotekets konsulent satt med i styrgruppen för detta projekt och vi beslöt att Borås skulle utnyttja regionala erbjudanden men arbeta med sitt eget spår i Läskrafts anda. Så Borås har haft en särställning i projektet och har också mycket att dela med sig av från både sitt kommunala egna projekt och sitt ordinarie arbete. Man arbetar bl.a. med många bokklubbar och har ett pågående arbete med att bättre utnyttja sina samlade resurser av media, personal och kompetens för Läsprojekt i samverkan som en ny arbetsform. I sitt kommunala projekt vill man också satsa på en dokumentations- och utvärderingsmall som kan komma många till del.

RESULTAT

Projektets målsättning var bl.a. att stärka barnbibliotekariens och bibliotekets roll i kommunerna, ge lust och förutsättning för nytänkande i vardagsarbetet, skapa nya och stödja befintliga nätverk och också finna nya samarbetspartner/inspiratörer. Ambitionen var också att påverka attityder kring litteratur och läsning samt förnya och synliggöra det litteraturförmedlande arbetet som pågår på bibliotek och i förskola/ skola.

Med hjälp av resurser från projektet har man kunnat satsa på många olika inspiratörer – se bil. - som lyft intresset för läsning och litteratur och engagerat både barn och vuxna. Bibliotekarierna har fått utnyttja sin kompetens utöver att tillhandahålla litteratur och arbetsformer för fortsatt samverkan har utarbetats.

Alla som varit aktiva projektkommuner har i mindre och större omfattning arbetat med kompetensutbildning och har fördjupat samarbetet i kommunen mellan bibliotek förskola/ skola. Man har satsat på författarbesök där sådana inte varit vanliga eller i vissa fall inte förekommit alls och då upptäckt att detta gett mer ringar på vattnet än man trodde var möjligt. Högläsning, berättande, boksamtal, bokteater och dramatisering av böcker har gett inspiration på nya sätt. Förskolan har också arbetat med rummets utformning för inspiration för berättande, poesi och ordlek.

Många kommuner har blivit mer synliga utåt kring arbetet med barn och ungas läsning. Kanske med artiklar i lokalpress, projektet har blivit omnämnt i förskolans och skolans kvalitetsredovisningar och därmed blivit mer synligt utanför den egna institutionen. Projektet har i några fall lyfts fram på bibliotekets, förskolan och skolans egna webbsidor. När extra medel om än begränsade skjuts till blir både kollegor och arbetsledning mer intresserade av vad som händer. Avgörande för projektets framgång är uppbackning av ansvariga chefer/rektorer.

Man tvingas att formulera, informera och dokumentera sitt arbete vilket oftast försummas på biblioteken och når vanligtvis inte utanför den egna kretsen och de närmaste samverkande pedagogerna. Att hitta varandra i ett nära samarbete stärker och utvecklar lusten till fortsatt samarbete med nya inslag.

På det hela taget mycket lyckat alltihop. Roligt med extra resurser utifrån. Idén med bokcirklar har spridit sig och de kommande femmorna vill jobba vidare på liknande sätt. På biblioteket märker vi att just fyror gärna håller till på biblioteket på matrasterna... Kommande fyror tar över läskraftsböckerna. Intresset har stärkts och läslusten ökat!
(Saxat från utvärdering Uddevalla)

I Uddevalla riktades också en förfrågan till centrala politiker om att medverka med läsminnen för att skapa opinion och intresse för barn och ungas läsning. En idé som prövats av Regionbiblioteket på regionala ledande politiker. (se bil.)

I Mölndal deltog de ansvariga rektorerna på Regionbibliotekets gemensamma projektmöten och backade på alla sätt upp arbetet på sina förskolor.

”Vi har utvärderat projektet i olika grupper och på olika nivåer och tar med oss de lärdomar vi gjort in i nästa års arbete med Läskraft. Projektet kommer (troligen) att samköras med det lokala projektet WORD. Lite kort kan sägas att nätverken har upplevts positivt, tydlighet och struktur är av stor vikt. Många valde att utveckla avdelningens arbete med barnen kring berättande, man valde att utveckla personalens berättande utan bok, att ge barnen mera talutrymme, att använda sagopåsar och sagolådor som hjälpmedel. osv. osv.

Vi använder sagan som grund för lärandet. Vi väljer en läsårssaga inför varje nytt läsår. Sagan skall vara full av fantasi och fungera som en röd tråd genom hela verksamheten. Runt sagan spinner vi arbetet med barnen. Till hjälp har vi handdockor som är kopplade till sagan och våra fyra aktiviteter, Drama, Bild och form Musik och Rörelse.. Vi besöker bokbuss/bibliotek regelbundet Vi har sett till att ha en bokhörna som fungerar och bjuder in barn och vuxna. Att erbjuda lässtunder med guldkant Att samarbeta med biblioteket. Att informera föräldrar. Sist men inte minst så är vi vuxna förebilder. Det är vi som visar med kropp och själ att böcker är viktigt och kul. Att de får synas och ta plats och tid

Trots att det fortfarande ser väldigt olika ut i hur vi använt oss av första året av LÄSKRAFT. Så har hela projektet lett till en stor utveckling kring hur vi ser och prioriterar läsning och böcker i området. Projektet har upplevts positivt och roligt av barn och personal!!
(Saxat från utvärdering Mölndal)

SVÅRIGHETER OCH FRAMGÅNGAR

Barn och ungas läsning hänger samman med vuxnas och är därför en angelägenhet för all bibliotekspersonal även om barnbibliotekarien är den som specialistkompetens. Särskilt som det oftast är en barnbibliotekarie som förväntas samverka med ett stort antal pedagoger samt driva verksamheten på biblioteket vad gäller visningar, inköp, programverksamhet etc. Statistik visar att Västra Götalands kommuner ligger under genomsnittet för bl.a. antal barnbibliotekarier per barn/unga.

Utmaningen för oss på Regionbiblioteket är ofta att få bibliotekspersonal att överskrida sina gränser och välja att delta på fortbildnings- och inspirationsdagar inom områden som inte primärt rör målgruppen barn ELLER vuxen. Vi har de senaste åren arbetat mycket med att erbjuda dagar kring skönlitteratur för både bibliotekspersonal och pedagoger - som arbetar med barn, unga och vuxna – alltså lite gränsöverskridande. Vi har erbjudit fortbildning kring skönlitteratur Läs så det känns! och skrivande Skriv så det hörs och flera dagar kring bl.a. litteraturkritik och berättande m.m. som gav stort gensvar och kunde ha dubblerats.

Fortfarande förvånansvärd brist på kompetensutbildning för pedagoger kring barn och ungas litteratur och litteraturfrämjande arbete. Därför ville vi i projektet att varje kommun skulle utforma ett utvecklingsområde att fokusera på. För flera kommuner har det inneburit att fortsätta utvecklingsarbetet man prövat i tidigare projekt. För andra kommuner har steget varit längre att våga sig på nya grepp och man har därför valt att satsa mer försiktigt på författarbesök, föreläsningar för personal, workshop kring berättande etc. Men för oss var det viktigt att projektdeltagarna både tog egna initiativ och ansvarade för det innehåll man ville utveckla samt genomföra det.

Projektet blev mycket betydelsefullt med satsningar i förskolor/skolor som tidigare inte deltagit i något projekt alls. Förvånansvärt mycket kan hända med även begränsade projektresurser! De kommuner som var mest aktiva fick givetvis ut mycket mer av projektet och kunde också själva lägga till resurser så verksamheten kom fler till del.

Några kommuner hade svårt att komma igång och på egen hand formulera något nytt under projekttiden men fortsatte sitt ordinarie vardagsarbete med god kvalitet och kände sig ändå uppmuntrade och sedda i det de gjorde. Man delade t.ex. ut Läskraftvykortet till alla barn i samband med Bokjuryarbetet samt deltog på den gemensamma fortbildning som erbjöds från Regionbiblioteket etc. I några kommuner utgjorde tyvärr sjukdom och personalbyten hinder för fortsatt projektmedverkan. Det innebär att kanske 5-6 projektkommuner kunde utnyttja större delen av projektmedlen.

Man kan konstatera att det hade behövts en mycket mer handfast projektledning för att ha en bra och ständig dialog och hålla ihop alla deltagare i så många kommuner. Det var inte möjligt i Läskraft där konsulten har haft en tjänst på 75 % för allt konsulentarbete och där ytterligare ett projekt ingick under perioden. Men idén att arbeta under ett regionparaply med många kommuner känns ändå meningsfullt att utveckla och kan säkert bli mer effektivt och synligt än många små lokala projekt.

HUR LEVER PROJEKTET VIDARE?

Flera kommuner hakade på projektet eftersom man ville vidareutveckla satsningar man tidigare gjort i andra projekt t.ex. Litteraturprofilerade förskolor i Mölndal, Det innebar att

intressant verksamhet spreds till fler och fler och också förankrades med ännu större tydlighet också i den egna kommunen. Flera kommuner har efter projektet sökt egna projektpengar för att gå vidare med större samverkande projekt med både pedagoger och bibliotekarier i Läskrafts anda.

HUR SPRIDS PROJEKTET?

Webbsida

Projektet har uppmärksammats både på regional och på kommunal nivå. Lokalpress har haft artiklar om lokala satsningar och Regionbibliotekets tidskrift Framsidan har haft flera artiklar om projektet där också regionpolitikerna egna läsminnen har publicerats. Projektet finns också på webben. http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Page_59639.aspx

Vykort

Läskraftsvykorten (se bil.) med de 15 kommunerna som deltagit inritade på en karta har spridits i både i projektkommunerna och övriga regionen och har också delats ut på utbildningsdagar, konferenser etc. Andrea Råders webbsida <http://www.andrea.nu/> De har varit uppskattade och gjort projektet synligt och ingett känslan av att ingå i något större.

Konferens

I april 2008 arrangerade Regionbiblioteket en konferens " Läskraft Västra Götaland" på Pedagogerna i Göteborg med dryga 140 deltagare. Föreläsare var bl.a. författare Johan Althoff, professor, barnläkare och hjärnforskare Hugo Lagercrantz och flera projektkommuner redovisade också sitt arbete under projektiden.

Vandringsböcker - "Nu har Örnis bilar tagit spårvagn till Hjällbo"

Regionbiblioteket har under året för egna medel köpt in drygt 500 barn/ungdom/vuxenböcker från En bok för alla och spridit som s.k. Vandringsböcker.

http://www.kulturvast.se/kulturvast_templates/Kultur_ArticlePage.aspx?id=8036

Regionbibliotekets personal har "släppt böcker" på bussar, spårvagnar och tåg. Men framför allt har böcker erbjudits alla besökare på Regionbiblioteket - både personal från bibliotek och tjänstemän och politiker från andra regionala institutioner. En bok att läsa och glömma på spårvagn, buss eller tåg eller lämna vidare för spridning av läslust.. I böckerna finns också Läskraftslogga och webbadress till projektet..

ÖVRIGA REFLEKTIONER

Bland företrädare för barnbiblioteksverksamheten har man både lokalt, regionalt och nationellt diskuterat och ställt sig frågan varför biblioteken inte längre tillfredsställer ungas behov – vad är det de saknar? Kan vi kombinera olika medier i det läsfrämjande arbetet på nya sätt? Kan vi erbjuda barn och unga att gestalta texter och upplevelser med hjälp av andra kulturformer/medier/inspiratörer? Frågar vi faktiskt målgruppen om deras uppfattning? Sprids de goda exempel som finns i landet eller uppfinner alla hjulen på nytt och på nytt...?

Regionbiblioteket har många års erfarenhet av att arbeta med läsfrämjande både med inspirations- och utbildningsdagar kring litteraturkritik, berättande, skrivande, läsecirklar, läsfrämjande miljöer m.m. Vi har inbjudit inspiratörer från bl.a. Norge, Danmark, USA och England för att berätta om litteraturprojekt, marknadsföring och volontärarbete.

Men framförallt har vi prövat och trott på utvecklingsarbete genom nära samverkan med våra kommunbibliotek i olika större projekt som t.ex. Alfons, Ellen, Kotten (nära samverkan mellan bibliotek och förskola i 19 kommuner), Leka Språka Lära (förskola-bibliotek i 10 kommuner), 2020 Mars Express – framtidsspaning på barn och ungas bibliotek (6 kommuner i Västra Götaland i samverkan med länsbiblioteken och kommuner i Skåne och Jönköping)

Bibliotekens uppdrag är att förmedla till ALLA vuxna – både föräldrar och personal - som möter barn och unga att vi tillsammans är viktiga rollförebilder för läsning! Berättar vi om våra läsupplevelser för egna barn och andras? Hur entusiasmerar vi vuxna för egen läslust och hur förmedlar vi kunskap om att orden/litteraturen/upplevelserna finns i bibliotekens olika medier?

Hur blir vi bättre på att synliggöra vårt uppdrag kring läsfrämjande och visa vilken betydelsefull samarbetspartner barnbibliotekarier är för förskola/skola i kommunen? Pedagogerna vet oftast men eftersom många barnbibliotekarier och pedagoger samverkar i det tysta så vet ibland inte ens den egna förvaltningschefen om detta. Men strategisk planering bör också lyftas och föras både på förvaltnings- och kommunstyrelsenivå. Vill vi att alla barn ska bli goda läsare? Vems ansvar är det då i den här kommunen att alla barn tidigt får möta litteratur och entusiasmerande vuxna som kan förmedla lust och väcka förväntan kring orden?

Det behövs tillgång till litteratur och kunniga pedagoger och bibliotekarier som också kan argumentera för vilka resurser som behövs! Varför hörs inte bibliotekens röst i debatten och varför lyfts inte det faktum att barnbibliotekarierna också är nyckelpersoner för att tillsammans med pedagoger och föräldrar nå målen i läroplanen och de egna kvalitetsmålen?

Läslust och läsglädje är nyckelbegrepp för alla barnbibliotekarier. Pedagoger vet att läsning är viktigt. Men behöver vi möta barnen med större kunskap om olika slags litteratur, nya metoder och på nya arenor för att nå dem som inte vill/kan läsa eller besöker biblioteken? Om bibliotek, förskola och skola faktiskt skulle tolka och förverkliga intentionerna i FN:s Barnkonvention hur skulle man då tillsammans kunna formulera och utforma sitt uppdrag? Hur delaktiga är barnen vad det gäller inköp av medier, utformning av läs/biblioteksmiljö och de verksamheter som erbjuds på biblioteken idag?

Många röster bör höras och LÄSKRAFT Västra Götaland är ett av många projekt som förhoppningsvis bidragit till diskussionen genom att peka på vilka stora möjligheter ett sådant här samverkande projekt med aktiva bibliotekarier och pedagoger kan ha!

Läs mer om Läskraft

Regionbibliotek Västra Götaland

http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Page_59639.aspx

Om Vandringsboken

http://www.kulturvast.se/kulturvast_templates/Kultur_ArticlePage.aspx?id=8036

Mark

http://www.mark.se/mark_templates/Page.aspx?id=5825

Mölndal

<http://www.molndal.se/innehall/barnfamilj/barnomsorg/forskolorao/enerbackensfsk/laskraft.4.7e7132ec1154fe96e5980008532.html>

Uddevalla

<http://www.uddevalla.se/uddevalla/kulturochfritid/bibliotek/barnochungdom/laskraft.4.3b1fa2311194c927892800015121.html>

Projektet nämns också i t.ex.

Västra Götaland Utbudskatalog för barnkultur

<http://issuu.com/konstochkulturutveckling/docs/pedagogikprojekt0809/103>

Ungkultur 2007

<http://www.konstochkultur.vgregion.se/upload/BarnOch%20Ungdomskultur/Ungkultur2007.pdf>

Barnens bibliotek Projektdatabas

http://www.barnensbibliotek.se/metoddatabas2/ext_view_details.asp?link_project_id=294

Sunt liv www.suntliv.nu en webbplats för de som arbetar i kommun, landsting eller region framtagen på uppdrag av bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting och SACO

<http://www.suntliv.nu/AFATemplates/project.aspx?id=10631>

Från Pippi till Pulvret

Förskolans uttalade och dolda kanon i teori och praktik 2007

Uppsatsförfattare Elisabeth Molén, Göteborgs universitet Rapportnummer HT07 _1080_007

<http://gupea.ub.gu.se/dspace/bitstream/2077/9703/1/HT07-1080-007.pdf>

Vandringsboken

Under 2007/2008 har vi erbjudit alla våra besökare på Regionbiblioteket Kungsgatan en gåvobok för spridande av läslust. Vi har köpt in böcker – barn- unga och vuxen - från **[En bok för alla](#)**. Ett exlibris Läskraft Västra Götaland – finns inklistrat i varje bok med texten:

*”Vandringsboken - en bokgåva från Regionbibliotek Västra Götaland. Varsågod och välj en bok och var med och sprid läsglädje. När du har läst boken ber vi dig att lämna den vidare. Eller glöm den på bussen, tåget eller väntrummet så att någon annan får glädje av den!
Trevlig läsning”*

Föreläsare och inspiratörer i projekt LÄSKRAFT Västra Götaland:

Gunilla Brodin, bibliotekarie, berättare

Torsten Bengtsson, författare

Monika Eriksson från Ljungby Sagomuseum, berättarföreläsningar,

Lisa Henriksson, litteraturpedagog

Ing-Marie Holmfeldt, litteraturpedagog, utvecklingsledare

Lisbeth Lindwall, bibliotekarie ”Listiga Råven” Rinkeby

Ulla Rhedin, litteraturvetare, bilderboksforskare

Brita Stensson /Eva Josefsson pedagoger, författare till *Mellan raderna* 2007

Christina Wedenmark, bibliotekarie, bokpratare för Btj

Gertrud Widerberg, kulturarbetare, författare, rim- och ramsföreläsare

Författare/illustratörer

Sara Gimbergsson, illustratör, författare
Thomas Halling, författare
Niklas Krogh, författare
Inger Lindahl, författare
Lena Lilleste, författare
Kerstin Lundberg Hahn, författare (Berättarcirklar)
Andrea Räder illustratör, författare, Läskraftslogga
Marita Sonestedt, musikpedagog

Seminarier arr. I samband med Bilderboksutställningen Bilden, barnet och berättelsen Nordiska Akvarellmuseet Skärhamn Tjörn

Ulla Rhedin, moderator och samtalspartner på alla seminarier
Fam Ekman och **Sven Nyhus**, illustratörer *Barndomens mörker och ljus*
Susanna Ekström, litteraturpedagog *Bildglädje och bokskoj*
Gunna Grähs, illustratör *Illustration är en slags logistik!*
Anna-Clara och **Thomas Tidholm** illustratör och författare,
Bilderboken har många hemliga rum
Lördagsföreläsning: Ingvar Lundberg, professor psykologi, språkforskare,
Människoblivandet. Språkets magi och läsningens mirakel illustrerade i konsten.

Konferens LÄSKRAFT Västra Götaland april 2008

Johan Althoff, författare
Ann-Britt Backlund, bibliotekarie Skena bibliotek, *Läskraft i Marks kommun*
Anna Hedlund, förskollärare Svejserdalens förskola med kollegor **Läskraft i Mölndal**
Anna Klerfelt, forskare Göteborgs universitet Pedagogien
Barns multimediala berättande. En länk mellan mediakultur och pedagogisk praktik.
Hugo Lagercrantz, professor, barnläkare, hjärnforskare
Niklas Pramling, forskare Göteborgs universitet Pedagogien
Att göra det estetiska till lärandemål: Erfarenheter från ett forskningsprojekt om musik, poesi och dans med barn i åldern 2-8 år
Cecilia Wallerstedt doktorand i musikpedagogik, Göteborgs universitet
Tillsammans med Niklas Pramling: Att göra det estetiska till lärandemål: Erfarenheter från ett forskningsprojekt om musik, poesi och dans med barn i åldern 2-8 år
Karin Zetterberg, bibliotekskonsulent Sörmland, projektledare *BOOKworms – bokklubbar för barn och unga i Sörmland*

Övrigt

Peter Amoghli, skådespelare Dramatiserade bokprat
Ann Britt Backlund, bibliotekarie Skena
Christina Green, pedagog, skolbibliotekarie Munkedal
Gudrun Johnsson pedagog, skådespelare m.fl. BOKTEATER
Lena Jonsson, bibliotekarie Mölndal
Birgitta Karlsson, bibliotekarie Munkedal
Anneli Stenberg, litteraturpedagog Tanum
Christina Äng, bibliotekarie Ljungskile/Uddevalla
Studie 32 Uddevalla, Helena Wilén m.fl. dramapedagoger

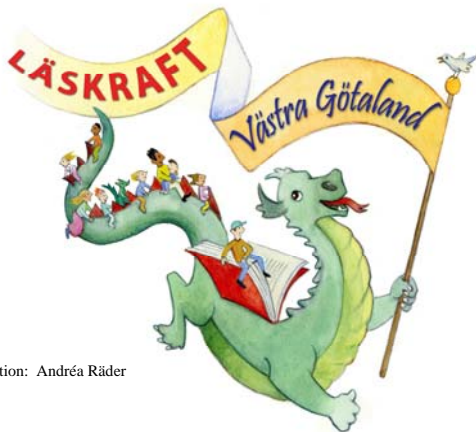

Illustration: Andréa Räder

2007-09-15

Vi behöver din hjälp för att skapa positiva förebilder när det gäller läsning!

Du är utvald som förebild och som inspiratör!

Forskning visar att en tredjedel av 15-åringarna i Sverige aldrig läser för nöjes skull.

Detta är oroande eftersom sambandet mellan läsintrasse och studieresultat är så starkt. Lärarnas Riksförbund visar i rapporten *Läsa för att lära* att var fjärde pojke på högstadiet aldrig läser böcker.

Vi tror att det behövs insatser och samverkan på många olika sätt för att bryta detta mönster. Ett sätt är att visa fram positiva exempel på personer med inflytande som läser, uppskattar och intresserar sig för skönlitteratur. En nationell satsning i England har visat att starka förebilder har inspirerat och ökat läsintrasset särskilt bland pojkar och män.

Regionbiblioteket arbetar på många olika sätt för att tillsammans med biblioteken öka läsintrasset och tillgång till litteratur och vill med projekt Läskraft Västra Götaland särskilt lyfta frågan om barn och ungas läsning i 15 av regionens 49 kommuner. Då behövs att alla vuxna – personal, föräldrar, mor- och farföräldrar - är medvetna om vår betydelsefulla roll som förebilder. Barn som tidigt upptäcker att läsning är härligt blir sannolikt läsande vuxna. En omgivning där läsning är synlig och uppskattad påverkar barn och ungas attityder till läsning. När barn och unga ser vuxna som själva läser och delar med sig av sina tankar skapas positiva förebilder.

Nu hoppas vi på att just du vill vara en förebild och ge några korta reflektioner kring läsning och/eller dela med dig av en läsupplevelse. Det kan vara en bok som påverkat dig som barn eller ungdom eller en bok som du som vuxen läst tillsammans med ett barn.

Ditt bidrag vill vi gärna använda som inspiration i olika sammanhang under projektiden och kanske citera på projektets webbplats.

http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Page_59639.aspx

Se också artiklar i Regionbibliotekets FRAMSIDAN ett nummer om Det livslånga läsandet

http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Page_14397.aspx

LÄSKRAFT Västra Götaland – vill betona läsningens kraft både för individen och ur ett medborgarperspektiv. Det kraftfulla i att ha **tillgång** till litteratur, ha **förmåga** och att ha **lust** till läsning är en förutsättning för ett bra liv med möjligheter till att aktivt delta i samhällslivet, få en meningsfull skolgång och en god livskvalitet. God läsförmåga ger makt, läsning ger kunskap om livet, läsning ger livet meningsfullhet.

Tacksam för ditt bidrag till:

Ewa Kollberg, konsulent

http://www.bibl.vgregion.se/vgrtemplates/Start_34917.aspx

Regionbibliotek Västra Götaland Förvaltningen för kulturutveckling www.bibl.vgregion.se Tel: 031- 705 16 88

Mobil: 0706 – 52 02 13 Fax: 031- 711 16 99

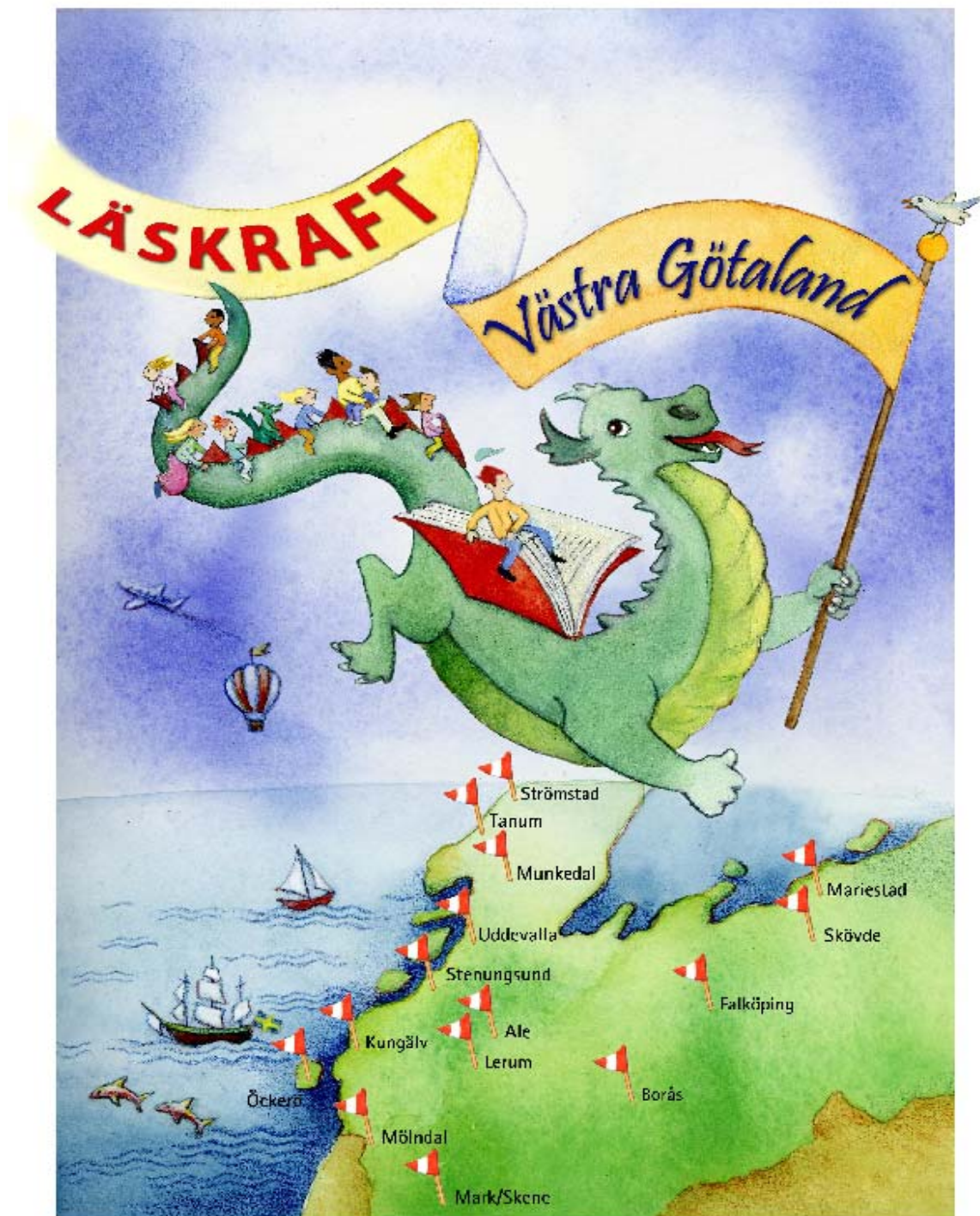

Illustration: Anoreas Näzier

Vykort för utdelning i LÄSKRAFT

